Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/1080

13.5.2026.

PADOMES LĒMUMS (ES) 2026/1080

(2026. gada 21. aprīlis)

par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Eiropas Padomes Pamatkonvenciju par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu saistībā ar 218. panta 6. punkta otrās daļas a) apakšpunkta v) punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta piekrišanu ([1]),

tā kā:

(1) Saskaņā ar Padomes Lēmumu (ES) 2024/2218 ([2]) Eiropas Padomes Pamatkonvencija par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu ("konvencija") Eiropas Savienības vārdā tika parakstīta 2024. gada 5. septembrī, ar noteikumu, ka tā vēlāk tiks noslēgta.

(2) Konvencijā ir noteikti vispārīgi principi un pienākumi, kas konvencijas pusēm būtu jāievēro, lai nodrošinātu cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma aizsardzību saistībā ar darbībām mākslīgā intelekta (MI) sistēmu dzīvesciklā.

(3) Pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 16. un 114. pantu, Eiropas Parlaments un Padome 2024. gada 13. jūnijā pieņēma Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1689 ([3]), kurā ietvertas saskaņotas normas, kas kopumā balstītas pilnīgā saskaņošanā, ar ko reglamentē MI sistēmu laišanu tirgū, nodošanu ekspluatācijā un izmantošanu Savienībā. Minētās normas ir tieši piemērojamas dalībvalstīs, ja vien minētajā regulā nav skaidri noteikts citādi. Konvencija Savienībā ir jāīsteno tikai ar Regulu (ES) 2024/1689 un, ja tas ir piemērojams, citu attiecīgu Savienības *acquis*.

(4) Darbības MI sistēmu dzīvesciklā, kas saistītas ar valsts drošības interešu aizsardzību, ir izslēgtas no konvencijas darbības jomas. Arī Regula (ES) 2024/1689, kas būs galvenais Savienības tiesību akts, ar kuru īsteno konvenciju, no savas piemērošanas jomas izslēdz MI sistēmas, kas laistas tirgū, nodotas ekspluatācijā vai izmantotas ar modifikāciju vai bez tās vienīgi valsts drošības nolūkos, un MI sistēmu radītu iznākumu, ko Savienībā izmanto vienīgi šādiem nolūkiem, neatkarīgi no tā, kāda veida vienība veic minētās darbības. Turklāt valsts drošība paliek vienīgi katras dalībvalsts atbildībā, kā paredzēts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 4. panta 2. punktā. Līdz ar to Savienības nostājā, kas ir jāpauž ar konvenciju izveidotajā Pušu konferencē būtu jāievēro iepriekš izklāstītie ierobežojumi. Jo īpaši Komisijai Pušu konferences sanāksmēs būtu jāatturas apspriest vai ieņemt nostāju par darbībām MI sistēmu dzīvesciklā, kas saistītas ar valsts drošības interešu aizsardzību.

([1]) 2026. gada 11. marta piekrišana (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).

([2]) Padomes Lēmums (ES) 2024/2218 (2024. gada 28. augusts) par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Eiropas Padomes Pamatkonvenciju par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu (OV L, 2024/2218, 4.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2218/oj).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (Mākslīgā intelekta akts) (OV L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

(5) Ņemot vērā, ka konvencijas personiskā un materiālā piemērošanas joma un konvencijas materiālie noteikumi lielā mērā ir tādi paši kā Regulai (ES) 2024/1689, ko papildina cits attiecīgs Savienības *acquis*, konvencijas noslēgšana var ietekmēt Savienības kopīgos noteikumus vai mainīt to darbības jomu LESD 3. panta 2. punkta nozīmē. Šāds cits attiecīgs Savienības *acquis* ietver tiesību aktus, kuru mērķis ir īstenot pamattiesības, kas nostiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, piemēram, Savienības tiesību aktos diskriminācijas novēršanas jomā, tostarp Padomes Direktīvas 2000/43/EK ([4]) un 2000/78/EK ([5]); Savienības *acquis* par personas datu aizsardzību, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 ([6]) un (ES) 2022/2065 ([7]), kuru mērķis ir nodrošināt drošu, paredzamu un uzticamu tiešsaistes vidi, kurā tiek ievērotas pamattiesības, tostarp tiesības uz vārda brīvību un tiesības saņemt un izplatīt informāciju; Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/900 ([8]); un tiesību aktus par produktu drošumu un tiesību aktus par atbildību par produktiem ar trūkumiem, tostarp Padomes Direktīvu 85/374/EEK ([9]). Tāpēc Savienībai ir ekskluzīva ārējā kompetence noslēgt konvenciju. Līdz ar to tikai Savienībai būtu jākļūst par konvencijas Pusi.

(6) Pušu konferencei būs liela nozīme konvencijas efektīvā īstenošanā, tostarp sniedzot konkrētus ieteikumus attiecībā uz konvencijas interpretāciju un piemērošanu. Pušu konference arī apsvērs iespējamus konvencijas grozījumus. Saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu Padomei pēc Komisijas priekšlikuma būtu jāpieņem lēmumi, ar ko nosaka nostājas, kas Savienības vārdā jāieņem Pušu konferencē, ja minētā struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, jo īpaši Pušu konferences reglamentu. Risinot sarunas par minēto reglamentu, kas jāpieņem vienprātīgi 12 mēnešu laikā pēc konvencijas stāšanās spēkā, Savienība tieksies nodrošināt rezultātu, ar ko tai tiek piešķirtas 27 balsis, atspoguļojot tās dalībvalstu skaitu. Gadījumā, ja Savienībai tiks piešķirtas 27 balsis, Komisijai, kas pārstāv Savienību, būtu jānodrošina pastiprināta koordinācija ar dalībvalstīm, lai paustu vienotas nostājas Pušu konferencē un īstenotu savas balsstiesības Savienības vārdā. Ņemot vērā to, ka visas dalībvalstis ir arī Eiropas Padomes locekles, un ņemot vērā MI strauji mainīgo raksturu, kā arī vajadzību pēc saskaņota globāli piemērojama satvara MI jomā, šāda pastiprinātā koordinācija ir īpaši svarīga. Lai nodrošinātu pastiprinātu koordināciju, Padome būtu jāiesaista jebkuras nostājas formulēšanā neatkarīgi no tās rakstura, tostarp to nostāju formulēšanā, kuru pamatā ir LES 16. panta 1. punkts un LESD 218. panta 9. punkts. Ja Savienība, neraugoties uz visiem tās centieniem, nespēs panākt, ka tai tiek piešķirtas 27 balsis, tad, lai nodrošinātu, ka Savienībai ir balsu skaits, kas atspoguļo tās īpatsvaru Eiropas Padomē un ļauj tai pienācīgi aizstāvēt savas intereses, Komisijai būtu jāierosina, ka dalībvalstis tiek pilnvarotas – saskaņā ar LESD 2. panta 1. punktu un pilnībā ievērojot Savienības ekskluzīvo kompetenci – pievienoties konvencijai līdz ar Savienību.

(7) Komisija aicinās katru dalībvalsti nosūtīt vienu pārstāvi, kas Savienības delegācijas sastāvā pavadītu Komisijas pārstāvniecību Pušu konferences sanāksmēs. Ir jāievēro lojālas sadarbības princips.

(8) Attiecībā uz jebkuru citu nolīgumu, ko nākotnē varētu noslēgt Eiropas Padomes aizgādībā vai citos starptautiskos forumos, tostarp MI jomā, un attiecībā uz jebkādiem konvencijas grozījumiem, ārējo kompetenču sadalījums starp Savienību un dalībvalstīm būtu jāizvērtē, ņemot vērā katra šāda instrumenta īpatnības. Ir ārkārtīgi svarīgi, lai Savienība un tās dalībvalstis spētu konsekventā un koordinētā veidā, pilnībā ievērojot Līgumus, turpināt pildīt savu tiešo un aktīvo lomu Savienības viedokļa paušanā un tās interešu aizsardzībā.

(9) Konvencija un šim lēmumam pievienotās deklarācijas būtu jāapstiprina Savienības vārdā,

([4]) Padomes Direktīva 2000/43/EK (2000. gada 29. jūnijs), ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības (OV L 180, 19.7.2000., 22. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj).

([5]) Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/900 (2024. gada 13. marts) par politiskās reklāmas pārredzamību un mērķorientēšanu (OV L, 2024/900, 20.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

([9]) Padomes Direktīva 85/374/EEK (1985. gada 25. jūlijs) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz atbildību par produktiem ar trūkumiem (OV L 210, 7.8.1985., 29. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1985/374/oj).

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Eiropas Savienības vārdā tiek apstiprināta Eiropas Padomes Pamatkonvencija par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu ("konvencija") ([10]).

2. pants

Ar šo Savienības vārdā tiek apstiprinātas deklarācijas, kas jāiesniedz Eiropas Padomes ģenerālsekretāram un kas pievienotas šim lēmumam.

3. pants

Konvenciju Savienībā īsteno tikai ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1689 un, ja tas ir piemērojams, citu attiecīgu Savienības *acquis*.

4. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Luksemburgā, 2026. gada 21. aprīlī

Padomes vārdā –

priekšsēdētāja

K. KALLAS

([10]) Konvencijas teksts ir publicēts (OV L, 2026/1081, 13.5.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2026/1081/oj).

PIELIKUMS

Eiropas Savienības deklarācijas

1. Eiropas Savienības deklarācija par piemērošanas tvērumu attiecībā uz privātiem dalībniekiem, ievērojot konvencijas 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu

   Atgādinot par konvencijas 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteikto pienākumu risināt riskus un ietekmi, ko rada privātā sektora dalībnieku darbības mākslīgā intelekta sistēmu dzīvesciklā, ciktāl tas nav ietverts minētā noteikuma a) apakšpunktā, tādā veidā, kas atbilst konvencijas priekšmetam un mērķim, Savienība paziņo, ka tā piemēros konvencijas II–VI nodaļā izklāstītos principus un pienākumus tādu privāto dalībnieku darbībām, kas laiž tirgū, dara pieejamas un izmanto mākslīgā intelekta sistēmas Eiropas Savienībā, īstenojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 ("Mākslīgā intelekta akts"). Uz šīm darbībām var attiekties arī cits attiecīgais Savienības *acquis*, un tas var veicināt konvencijas principu un pienākumu īstenošanu.

2. Eiropas Savienības deklarācija par piemērošanas teritoriālo tvērumu, ievērojot konvencijas 32. panta 1. punktu

   Ievērojot konvencijas 32. panta 1. punktu, attiecībā uz Savienības kompetenci Savienība paziņo, ka Pamatkonvencija par mākslīgo intelektu un cilvēktiesībām, demokrātiju un tiesiskumu ir jāpiemēro teritorijās, kurās piemēro ES Līgumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 52. pantu un saskaņā ar nosacījumiem, kas cita starpā paredzēti Līguma par Eiropas Savienības darbību 355. pantā.